

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติดำเนินการสำรวจประชากรสูงอายุครั้งแรกในปี พ.ศ. 2537 ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2545 การสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจครั้งที่ 3 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ให้ความร่วมมือกับคณะอนุกรรมการติดตามการดำเนินการตามนโยบายและแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับประชากรสูงอายุ เพื่อสร้างระบบติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564)

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุ ลักษณะทางประชากรของผู้สูงอายุ สภาพความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ สภาพทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคม รวมทั้งภาวะสุขภาพ ฯลฯ

1.3 ขอบข่ายและกลุ่มรวม

ประชากรที่อยู่ในกลุ่มรวมของการสำรวจในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนบุคคลทั่วประเทศที่ตกเป็นครัวเรือนตัวอย่าง ยกเว้นสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นทหารประจำการ

1.4 การเลือกตัวอย่าง

การสำรวจประชากรสูงอายุครั้งนี้ใช้ครัวเรือนตัวอย่าง เกี่ยวกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2550

(ไตรมาสที่ 2 ; เดือนเมษายน พฤษภาคม และมิถุนายน) โดยทำการเลือกตัวอย่าง 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนแรก เป็นการเลือกพื้นที่ตัวอย่าง ในกรุงเทพมหานคร และทุกจังหวัด (ในเขตเทศบาล เรียกว่าชุมชนอาคาร นอกเขตเทศบาล เรียกว่าหมู่บ้าน) ได้จำนวน 3,335 ชุมชนอาคาร 2,457 หมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการเลือกครัวเรือนส่วนบุคคล ในพื้นที่ตัวอย่างทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยในแต่ละชุมชนอาคารจะเลือกครัวเรือนส่วนบุคคล จำนวน 15 ครัวเรือน และในแต่ละหมู่บ้านจะเลือกครัวเรือนส่วนบุคคลจำนวน 12 ครัวเรือน ได้จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในเขตเทศบาลจำนวน 50,025 ครัวเรือน และนอกเขตเทศบาล 29,484 ครัวเรือน รวมเป็นครัวเรือนตัวอย่างทั่วประเทศ 79,509 ครัวเรือน

การสำรวจประชากรสูงอายุเป็นการสำรวจด้วยตัวอย่าง ซึ่งเป็นเพียงบางส่วนของประชากรสูงอายุ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประมาณค่าข้อมูลที่ได้จากการสำรวจกลับไปสู่ประชากรทั้งสิ้น โดยวิธีการที่สอดคล้องกับแผนการสุ่มตัวอย่างข้างต้น (ดูรายละเอียดแผนการสุ่มตัวอย่างและวิธีการประมาณผลในภาคผนวก)

1.5 แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจประชากรสูงอายุ แบ่งออกเป็น 11 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 สภาพที่อยู่อาศัย และลักษณะการอยู่อาศัย
- ตอนที่ 3 การทำงาน และรายได้
- ตอนที่ 4 การเกือบหนุน และการเยี่ยมเยียน
- ตอนที่ 5 ภาวะสุขภาพ
- ตอนที่ 6 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ และการเตรียมตัวก่อนเข้าวัยสูงอายุ
- ตอนที่ 7 การเข้าร่วมกิจกรรม และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
- ตอนที่ 8 การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุ
- ตอนที่ 9 ความรู้เรื่องโรคเอดส์ในผู้สูงอายุ
- ตอนที่ 10 ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ (สัมภาษณ์ผู้ดูแลผู้สูงอายุ)
- ตอนที่ 11 การเป็นเจ้าของบริษัท

1.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับการสำรวจภาวะการทำงาน ของประชากร พ.ศ. 2550 (ไตรมาส ที่ 2 : เดือนเมษายน พฤษภาคม และมิถุนายน) โดยวิธีการส่งพนักงานของ สำนักงานสถิติแห่งชาติออกไปทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปทุกคนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตกเป็น ตัวอย่าง ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกันทุก จังหวัดทั่วประเทศ ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ระหว่าง วันที่ 1 - 12 เม.ย.-มิ.ย. พ.ศ. 2550